

U modernom svetu se već dugo priča i radi na merama ublažavanja posledica klimatskih promena. Potpuna dekarbonizacija planete i nulta emisija štetnih gasova postavljene su kao globalni imperativ do 2050. godine. Evropa to mora da učini brže i efikasnije, te je Zakonom o klimi predvidela smanjenje emisije štetnih gasova za 40 posto za države članice, i to do 2030. godine, dok pojedine najave zvaničnika Evropske komisije ukazuju da target može biti i 55 posto. Ispunjavanje ovih ciljeva moguće je jedino gašenjem termoelektrana i prelaskom na obnovljive izvore energije. Organizovana država poput Nemačke već je započela proces gašenja termoelektrana i za taj proces namenila 317 miliona evra kao obeštećenje onima koji više neće moći da zarađuju na uglju.

A gde je Srbija? U vazduhu koji se vidi i ima miris i ukus. U Srbiji je učinjen veliki napredak - ljudi koji pričaju o klimatskim promenama ne smatraju se više čudacima, dok oni koji se bave obnovljivim izvorima energije u javnom diskursu nisu više u statusu inovatora ili zastupnika stranih interesa. Napravljen je realan pomak. U poslednje tri godine instalirano je 398 MW u vetroparkovima i još stotinak u ostalim tehnologijama. Da nije brljotine sa malim hidroelektranama, Srbija bi mogla da se proglasi regionalnim liderom u oblasti obnovljivih izvora za period od 2016. godine do danas.

Od najvišeg državnog vrha smo čuli da će Srbija 2050. godine biti država zelenih radnih mesta. Uverena sam da će se to dogoditi mnogo ranije. I to ne zato što će nas neko terati i pritiskati već što je to jedini logičan način da se sačuva država, kontinent i planeta. Kao nacija sa najbolesnijim plućima u Evropi morali bismo da požurimo jer podaci Svetske zdravstvene organizacije kažu da u Srbiji od zagađenja godišnje umre 6000 ljudi, a to je skoro duplo više nego što je jeziva korona ubila ljudi u našoj državi. Od najpodmuklijeg kancera pluća godišnje nam oboli broj stanovnika ekvivalentan manjoj opštini u Srbiji. A praksa kaže da je retko izlečiv. Zato iznenađuju kritike odluke Vlade Srbije da poveća naknadu za podsticaj obnovljivih izvora energije, naročito kada dolaze od onih koji kritikuju državu zbog zagađenog vazduha i drugih ekoloških propusta.

Dobro je što ćemo dobiti Zakon o obnovljivim izvorima energije jer će takav pravni akt podići zelenu energiju na viši nivo, a država će dati formalno-pravno priznanje i podršku obnovljivim izvorima energije. A obnovljivi izvori energije mogu da budu izvor novih radnih mesta, naročito kada dolazi vreme implementacije Direktive o velikim ložištima i kada ćemo morati da ugasimo blokove termoelektrana koji su najveći zagađivači. Ciljeve Evropske energetske zajednice (kojoj trenutno predsedava Srbija) da do 2020. proizvodimo i trošimo 27 posto zelene energije očigledno nismo ostvarili. Šansu da se ispravimo imaćemo do 2030. godine za koju će nam postaviti još zahtevnije ciljeve.

Potencijala i projekata ima u vetru, solaru i biomasi, a investitorima neće biti neophodna

bilo kakva novčana pomoć države, ako se pojednostave procedure i pruži nenovčana pomoć. Čak se i EPS priprema da započne izgradnju vetroparka Kostolac koji bi mogao da snabdeva više od 50.000 domaćinstava zelenom energijom. Takve projekte, podržane kreditima nemačkih banaka, imaju gotovo sve regionalne elektroprivrede.

Podjednaku obavezu i šansu imamo i u otpadu i u drugim delatnostima zaštite životne sredine. U fabrikama otpadnih voda, u preradi komunalnog otpada, tretmanu medicinskog i farmaceutskog otpada. Plastičarima i sličnim zagađivačima moraćemo da se zahvalimo i podržimo proizvođače biorazgradive ambalaže, kao i sve koji poštuju postulate cirkularne ekonomije (reduce, reuse i recycle).

Zelena ekonomija je igra velikih brojeva, ali se tiče običnog malog čoveka. Na njemu, na svima nama je odgovornost koliko i na državi. I može svašta da učini: da ne kupuje plastiku za jednokratnu upotrebu, već proizvode u biorazgradivoj ambalaži ili staklenoj, povratnoj ambalaži. Da kupuje robu u rinfuzi, a manje upakovano. Da se električni uređaji popravljaju ili čak rentiraju, a ne menjaju često novim. Da se odeća ne baca, već poklanja ili reciklira. Da se jede zdrava, sveža, organska hrana, umesto industrijske. Mašinu uključi kada je puna, ne ostavljaj uključeno svetlo, budi energetske efikasan. Manje automobila, više bicikala i pešačenja. Jednostavno je i do nas je. Vraćamo se na fabrička podešavanja.

Izvor: nedeljnik.rs